Այս համարում

Հայերեն բաժին

1- Սումգայիթ, Եղեռն……1
2- Իրանահայ համայնք……3
3- Հայաստան……4
4- Միջազգային……6
5- Արեւելյան Հայաստան……7
6- Հասարակական…… 7
7- Մշակույթ ……10
8- Խոհեր……13

Պարսկերեն բաժին

1- Լուրեր, ……1
2- Օտարները հայերի մասին……2
3- Լեւոն Մինասյան 90……3
4- Հայերեն-պարսկերեն առածանի……3

Շապիկի առաջին էջում՝ Հայեց Մեծ Եղեռն

Վերջին էջում՝ Հայ. Ցեղ. հուշարձան, Լառնակա, Կիպրոս

Համար 163, Ապրիլ 2011 թ.

No. 163, April 2011

ماهنامه لویس – شماره ۱۶۳فروردین ماه ۱۳۹۰

ÈàôÚê

Øß³ÏáôÃ³ÍÇÝ»ôÑ³ë³ñ³Ï³Ï³Ý³Ùë³·Çñ

Արտոնատեր եւ գլխավոր խմբագիր՝

¾1.´³Õ1³ë³ñÛ³Ý

Փոստարկղ 15875-9488 Թեհրան - Իրան

Էլեկտրոնային փոստ՝ **louys_monthly@yahoo.com**

Ինտերնետային հասցեն՝ www.louysonline.com

LOUYS

Armenian Cultural and Social Monthly

License-holder and Editor-in-Chief

Ed. Baghdasarian

POBox 15875-9488 Tehran – Iran

E-mail : louys_monthly@yahoo.com

Internet : www.louysonline.com

Թերթի Գինը՝ Հատավաճառ - 5000 ռիալ

Բաժանորդագրություն՝

Իրան- մեկ տարի՝ 60,000 ռիալ

Արտասահման՝ մեկ տարի՝ 50 ԱՄՆ դոլար

Հոդվածների հեղինակների կարծիքները կարող են չհամընկնել խմբագրության տեսակետներին: Արտատպության դեպքում հղումը «ԼՈՒՅՍ» - ին պարտադիր է:

ՍՈՒՄԳԱՅԻԹՈՒՄ ՀԱՅԵՐԻ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՁՈՀԵՐԻ ԹՎԻ ՄԱՍԻՆ

Ինձ հաճախ են հարցնում՝ վերջիվերջո Սումգայիթում քանի՞ հայ է սպանվել 1988 թ. փետրվարին: Ճշգրիտ թիվը մենք մինչեւ հիմա չենք պարզել: Բայց... եկեք վերհիշենք 1988 թ. մարտի առաջին օրերը: Առաջին փախստականները Սումգայիթից: Հայաստանի գրողների միությունում, ինչպես ասում են՝ ասեղ գցելու տեղ չկար: Սարսափած ծերեր, կանայք, երեխաներ, լաց... Պատմում էին սպանությունների, ծեծի ու ջարդերի եւ բռնաբարությունների մասին: Մեկը մյուսից սարսափելի պատմություններ, մարդկանց ողջ-ողջ այրել են խարույկի վրա, կույտերով դիակներ են լցրել փոսը եւ ծածկել հողի տակ, լցրել են ծովը, ծննդատանն են երեխաներ սպանել: Այդ բոլորն իրականացրել են Բաքվից 25 կմ հեռավորության վրա գտնվող Սումգայիթ քաղաքում, մի քանի օրվա ընթացքում, ողջ քաղաքով մեկ: Իսկ պաշտոնական աղբյուրները շարունակում էին պնդել, որ սպանվել է տարբեր ազգությունների 32 մարդ, որոնցից 26-ը՝ հայ:

«Սումգայիթն» իրենց աչքով տեսածները զարմանում էին պաշտոնական հաղորդումներից. «32 մա՞րդ է զոհվել, սո՛ւտ է»: Եվ անվանում էին թվեր, հարյուրավոր եւ նույնիսկ հազար: Անվանում էին կոնկրետ զոհվածների անուններ եւ կազմում ցուցակներ: Շրջանառության մեջ էին տարբեր ցուցակներ, որոնցում ոչ բոլոր սպանվածներն էին նշվում իրենց անուններով: Նշվում էին նաեւ բարեկամական կապերով՝ այսինչի աղջիկը, այսինչի կինը, այսինչի հարսը: Մեր արխիվում կան զոհերի տարբեր թվաքանակներով բազմաթիվ ցուցակներ: Նրանց մեջ կա մեկը, որում սպանված հայերի թիվը 94 է, եւ որն էլ ընդունեցինք որպես հիմք աշխատելու համար: Մեր վերլուծությունները ցույց տվեցին, որ միեւնույն ցուցակում նույն մարդու մասին տվյալները նշվում են մի քանի անգամ: Օրինակ՝ Ավագյան Լոլայի մասին ցուցակում, բացի իր անուն-ազգանունով նշումից, այլ համարների տակ նաեւ նշված էին (տարբեր ականատեսների վկայությամբ). «Սոկրատի հարսը», «Զյուդոիստ Սաշայի կինը», «N11 դպրոցի ուսուցչուհի Գրետա Անդրեասյանի աղջիկը», «Մոսկվաբնակ Շանի Մանվելյանի եղբոր աղջիկը»: Ցուցակներում լինում էին նաեւ ականատեսների տեսած «սպանվածներ», որոնք, սակայն, կիսամեռ ու անգիտակից վիճակում հասցվել էին հիվանդանոց, որտեղ երկարատեւ բուժումից հետո ապաքինվել ու ողջ են մնացել: Նրանցից էին՝ Ավագյան Ալեքսանդրը, Ադամյան Հրանտը, Գրիգորյան Ջերքիզը եւ շատ ուրիշներ:

→

کشتار سومگایئت
جزئی از برنامه پان ترکیستی ترکیه بود

آلکساندر ماناسیان رییس بخش فلسفه و منطق دانشگاه ایروان با اشاره به وقایع سومگایئت عقیده دارد که طبق قوانین سازمان ملل متحد این اقدام وحشیانه نژاد کشی می باشد. آقای ماناسیان تاکید دارد که واردگس پتروسیان نویسنده فقید ارمنی و عضو پارلمان شوروی سابق در اجلاس پارلمان این وقایع را نژاد کشی اعلام کرد ولی گورباچوف رییس وقت شوروی سخنرانی آقای پتروسیان را قطع کرد. آرنولد توینبی تاریخ شناس معروف قرن بیستم در کتاب خود آورده است که پان ترکیستها به همفکران خود در آذربایجان دیکته کرده بودند که ارمنیان ساکن در جمهوری آذربایجان یعنی منطقه آران سابق باید از ارمنیان پاکسازی شود زیرا آنان سدّ راه اتصال جمهوری های ترک نشین تا منطقه اورال بودند. البته تا کنون نود وچهار نفر از جنایت کاران به محاکمه کشیده شدند. آنهم نه به اتهام جنایت و آدمکشی بلکه بعنوان اوباشانی که نظم را بهم زده بودند. چیزی که باعث حیرت شد، محاکمه این افراد در شهر های مختلف و آنهم نه بطور دسته جمعی، بلکه در گروه های کوچک بود.

محاکمات تا زمان فروپاشی اتحاد شوروی ادامه داشت. پس از فروپاشی نیز دادگاه انگیزه ای برای ادامه محاکمه نداشت. بیشتر جنایتکاران در دادگاه تبرئه و آزاد شده بودند. فقط یک نفر به مرگ محکوم شده بود که وی نیز بعدا آزاد شد. حد اکثر جرمی که در این دادگاه ها اثبات شد، استفاده از مواد مخدر و افراط در مصرف مشروبات الکلی بود که توسط رهبران و سازمان دهندگان در اختیار اوباشان قرار داده شده بود. محافل جهانی هنوز نیز وقایع سومگایئت را مورد بررسی قرار نداده اند. ارمنیان خواستار شناسایی این فجایع به عنوان نژاد کشی هستند.

سرژ سارکسیان :من شخصا از رییس جمهوری خواسته ام تا در بیانیه خود از کلمه نژاد کشی استفاده کند

سرژ سارکسیان رییس جمهوری ارمنستان ضمن یک مصاحبه مطبوعاتی مشترک با رییس جمهوری سوئیس در پاسخ به سوالی در مورد آیا باراک اوباما رییس جمهوری ایالات متحده آمریکا در بیانیه سالانه خود در روز بیست و چهار آوریل خطاب به جامعه ارمنیان آن کشور از کلمه قتل عام استفاده خواهد کرد؟ گفته است که وی شخصا از رییس جمهوری خواسته است تا آقای اوباما در بیانیه خود از کلمه نژاد کشی استفاده کند. وی تاکید کرده است که ارمنستان میخواهد که ریاست جمهوری آمریکا موضعگیری مشخص در باره نژاد کشی ارمنیان اتخاذ و از کلمه نژاد کشی استفاده کند. آقای سارکسیان از ملت ارمنستان خواسته است تا فعالیت در زمینه شناسایی رسمی نژاد کشی ارمنیان را ادامه دهد.

ماهنامه ارمنی- فارسی زبان

لویس

صاحب امتیاز ، مدیر مسئول و سردبیر

ادیک باغداساریان

نشانی نشریه : تهران صندوق پستی ۹۴۸۸-۱۵۸۷۵

پست الکترونیکی: louys_monthly@yahoo.com

نشانی اینترنت : www.louysonline.com

چاپ احسان- تهران خیابان انقلاب شماره ۱۱۴۸ کدپستی ۶۳۵۶۱-۱۳۱۵۷ تلفن ۶۶۴۹۵۷۶۱

۱۶ صفحه تکشماره ۵۰۰ تومان

اشتراک مجله:تکشماره ۵۰۰ تومان ایران یک سال ۶۰۰۰ تومان خارج ۵۰ دلار

شماره حساب **۱۴۰۶۸۶۴۹۲** بانک تجارت شعبه مجیدیه سه راه ارامنه

- مقالات و دیدگاه های مندرج در ماهنامه «لویس» لزوما" بیانگر موضع مدیر مسئول و هیئت سردبیری نیست.
- مقالات ، عکس ها و مطالب رسیده باز گردانده نمی شود.
- نشریه در حک و اصلاح مقاله ها مجاز است.
- استفاده از مطالب « ماهنامه لویس» با ذکر ماخذ آزاد است.